

תאריך : 29.1.2023
בתשובה נא לציין : 31450

בפקס : 026467001
דחוף!!!

לכבוד
עו"ד גלי בהרב-מיארה
היועצת המשפטית לממשלה

המוקד להגנת הפרט

مركز الدفاع عن الفرد

רחוב אבו עוביידה 4
ירושלים 97200
טל. 02.6283555
פקס. 02.6276317

شارع أبو عبيده ٤
القدس ٩٧٢٠٠
هاتف. ٠٢. ٦٢٨٣٥٥٥
فاكس. ٠٢. ٦٢٧٦٣١٧

mail@hamoked.org.il
www.hamoked.org.il

שלום רב,

הנדון : החלטת הקבינט המדיני-ביטחוני בעניין משפחותיהם של מפגעים מהווה מתן אור ירוק לפעולה בחוסר סמכות

1. המוקד להגנת הפרט (להלן: **המוקד**) הינו ארגון זכויות אדם המטפל, בין השאר, בהגנה על זכויותיהם של תושבים פלסטינים מפני מדיניות הריסת הבתים האכזרית שמנהיגה המדינה מכוח תקנה 119 לתקנות ההגנה.
2. פנייה בהולה זו נעשית על רקע צעדים מבהילים שנעשו הלילה בירושלים, במהלכם נראה כי כוחות הביטחון פעלו בחוסר סמכות, אטמו בית משפחה של מפגע, והשתלטו על שני בניינים משל היו בסיסים צבאיים, כאשר אין יוצא ואין בא. יגענו ולא מצאנו מהו הבסיס החוקי לפעולות אלה, ומכאן החומרה הרבה בה אנו רואים את הדברים.
3. עד כה היה מדובר בתקנה המסמיכה את המפקד הצבאי הרלוונטי להחרים ולהרוס את ביתו של חשוד במעורבות בפעילות עוינת כנגד ישראל, לאחר פרוצדורה ברורה, בת מספר שלבים ובכפוף לקבלת אישורים של גורמים נוספים – ובין היתר אישור – וזאת תוך מתן האפשרות לממש את זכותם להישמע ולהליך הוגן לבני המשפחה הצפויים להיפגע ממדיניות אכזרית זאת.
4. על אף קיומה של הפרוצדורה האמורה, עדיין עומדות ברקע שאלות כבדות משקל סביב שאלת החוקיות והמוסריות של מדיניות הריסת הבתים וזאת בשל הפגיעה הבוטה בחפים מפשע, בהם בני המשפחה הגרעינית והמורחבת של החשוד, ולעיתים אף בשכנים ובבעלי הנכסים הנהרסים, והיא מעין שריד לצדק שבטי ונקמני.
5. לשאלות אלו שותפים חלק לא מבוטל של שופטי בית המשפט העליון לדורותיהם ואף מערכת הביטחון עצמה, לאחר שבשנת 2005 הגיעה למסקנה כי המדיניות אינה יעילה ואף מזיקה למאבק בפיגועים נגד ישראל, זאת לאחר ששר הביטחון קיבל בשנת 2005 את המלצת הוועדה הצבאית שמונתה לבחון את הנושא בראשות האלוף שני. כעולה ממצגת דו"ח הוועדה שהתקבל על ידי המוקד בשנת 2008 בבג"ץ 9353/08 **אבו דהים נ' אלוף פיקוד העורף** (5.1.2009): **"צה"ל .. איננו**

המוקד מודה למאות האנשים והגופים בישראל ובעולם התומכים בפעילותו. עיקר המימון מקורו בישויות מדיניות זרות.

Founded by Dr. Lotte Salzberger
Registered Association
מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
עמותה רשומה
استه د. لوطه زلتسبرغر -
مكتب الشكاوي - جمعية مسجلة

יכול להלך על סף החוקיות ועל אחת כמה וכמה על סף הלגיטימיות !!!" (כך במקור).

6. מתווספת לאמור העובדה שהמדיניות מפרה באופן בוטה את המשפט הבינלאומי ההומניטארי, ולעמדה זו שותפים כמעט כל הגופים והמלומדים של המשפט הבינלאומי.

7. על רקע הדברים האמורים באה פנייתנו הבהולה. סמכות דרקונית של ענישה קולקטיבית של חפים מפשע, שנעשה בה שימוש נרחב למרות ביקורת מוסרית ומשפטית נוקבת, ושהופסקה לאחר שמערכת הביטחון בעצמה הגיעה למסקנה שאין בה תועלת ושהיא מהלכת על "סף החוקיות" ו"על סף הלגיטימיות", קיבלה גיבוי בבית המשפט הגבוה לצדק בישראל אך ורק על סמך החובה לבחון את הפעלתה בזהירות ובאופן מדוד ולאחר בחינה מדוקדקת בהתאם לאמות המידה כפי שנקבעו על ידו.

8. על מנת שתתאפשר בחינה מדוקדקת כאמור נוצרה פרוצדורה ברורה לצורך הפעלת הסמכות. פרוצדורה זו היא פרי פסיקה ארוכת שנים שהדגישה את הצורך במתן זמן מספק לנפגעים מהחלטה דרקונית זו להשמיע את דבריהם בהליך מסודר, לפיו הם יקבלו הודעה מהגורם המוסמך המודיע על כוונותיו להפעיל את תקנה 119. בעקבות הודעה זו ניתנת לדיירי הבית מושא ההודעה האמורה שהות קצרה ביותר לצורך הגשת השגה.

9. לאחר שהשגת קורבנות המדיניות נבחנת, הגורם המוסמך עומד בפני האפשרות לקבל אותה ולחזור בו מכוונתו, או לדחות אותה ולחתום על צו הריסה. עוד הקפידה הפסיקה להדגיש את החובה להציג חוות דעת הנדסיות המפרטות כיצד הגורם המוסמך מתכוון להרוס את הבית וכיצד הוא מתכוון למנוע נזקים לבתים אחרים.

10. בעקבות החתימה על צו הריסה והחרמה, קורבנות המדיניות רשאים לעתור לבג"ץ על מנת שיעבירו תחת שבט ביקורתו. כל פעולה של הריסה, אטימה, ואף החרמה נעשית מכוח צו שחתום על ידי המפקד הצבאי הרלוונטי.

11. על סמך הפרוצדורה האמורה – שמטרתה כפי שהוצגה על ידי הגורמים המוסמכים להבטיח שכל החלטה על הריסה ו/או אטימה של בית עומדת במבחני המידתיות ואמות המידה שנקבעו על ידי בג"ץ – אישר בית המשפט הגבוה לצדק בישראל את השימוש במדיניות של הריסות בתים, כשזו היוותה את ההצדקה היחידה להפעלת הסמכות הדרקונית לצורכי "הרתעה".

12. ביום 27.1.2023 התרחש פיגוע בשכונת נווה יעקב שבירושלים, בו נהרגו 7 אנשים ונפצעו עוד 3. החשוד בביצוע הפיגוע חוסל במקום. מיד עם פרסום הידיעות על האירוע הקשה בכלי התקשורת הושמעו הצהרות שונות של הדרג המדיני, בהן הבטיחו לציבור הרחב כי "ביתו של המחבל ייהרס מיד".

13. קריאות אלו הושמעו על ידי גורמים פוליטיים שאינם בהכרח קשורים להפעלת המדיניות ואין להם כל סמכות להורות על כך. כפי שעוד פורסם, הנושא עלה לדיון הקבינט לאחר שהיועצת המשפטית לממשלה הבהירה לדרג המדיני באופן פומבי, החלטות פעולה של הדרג המדיני צריכות להיתמך בתשתית עובדתית.
14. תחת שטף של הצהרות אלו, החליט הקבינט המדיני במוצ"ש, ה- 28.1.2023 כי בית משפחתו של החשוד בביצוע הפיגוע "יאתם בהקדם האפשרי".
15. בשעות הבוקר של היום ה- 29.1.2023 הופתענו לגלות כי בית משפחת עלקם, נאטם לקראת הריסתו, או כך לפחות התפרסם בהודעת המשטרה המודיעה על כך, כאשר נאמר שהאטימה נעשתה "לאחר קבלת כל האישורים הנדרשים".
16. אטימת הבית נעשתה ללא שהוצג צו הריסה כלשהו וללא שניתנה לדיירי הבית כל אפשרות להתגונן מפני אקט דרקוני זה. למיטב ידיעתנו לא הוצהר על שינו במדיניות, אך גם לא נמצא כל בסיס חוקי המאפשר לנקוט בצעד דרסטי לקראת הריסת הבית ותוך דילוג על כל הפרוצדורה שבעצם עומדת בבסיס ההצדקה של המדיניות. זאת לאחר הצהרה שפורסמה מפיד, לפיה "היועצת המשפטית לממשלה תעשה כל שניתן כדי לספק כלים משפטיים שיאפשרו את הגשמת מדיניות הדרג המדיני".
17. על רקע האמור, עולה השאלה המתבקשת מהיכן שאב השר לביטחון לאומי, או הקבינט, את הסמכות ליזום הליך של הריסת בית מכוח תקנה 119, וכיצד הייעוץ המשפטי לממשלה אישר נקיטת האקט של אטימה – ומכוח איזה חוק? – מבלי שנמסרה על כך הודעה מסודרת על הכוונה להרוס, מבלי שהושמעו טענותיהם של דיירי הבית, ומבלי שאלוף פיקוד העורף חתם על צו אטימה כמתחייב על פי הדין.
18. על דברים אלה נבקש לקבל מענה מסודר ומפורט המפנה למקורות המסמיכים את הרשות המבצעת לאטום בית ללא כל הודעה מקדימה על כך, זאת תוך שאנו מזכירים שהיות והפרקטיקה של הריסת בתים עונשית היא **בגדר הפרה חמורה של המשפט ההומניטארי היא מועמדת טבעית להיחשב כפשע מלחמה** ולפיכך נקיטה בה בכלל, וביתר שאת כפי שנעשה לאחרונה, מסכנת משפטית את כל מי שמעורב בה – מי שנותנים את ההוראה או מאשרים לבצעה, מי שמתכננים הוצאתה לפועל ומי שמבצעים אותה.
19. על פי המידע שהגיע לידינו באמצעות בני משפחה³ הבית של משפחת עלקם בשכונת א-טור נאטם וכל פתחיו נסגרו, בעוד דייריו מוחזקים על ידי רשויות אכיפת החוק לצורכי חקירה. גורמי הביטחון פועלים במקום תוך הפחדה ופגיעה בזכויותיהם של יתר דיירי המבנה אשר התבקשו להימנע מלצאת מבתיהם כשבכל רגע נתון נמצאים כוחות עצומים של גורמי הביטחון במקום.
20. דבר דומה נמסר ממשפחת עליואת בסילוואן אשר בנם חשוד בביצוע פיגוע ירי בשכונה מיום 28.1.2023, אשר גורמי הביטחון תפסו את הבית ועושים בו שימוש

כמוצב צבאי. יצוין כי בשני המקרים לא הוצג כל צו המודיע על החרמת הבית ושוב נראה שהדברים נעשים תוך חריגה בוטה מהסמכות.

21. להזכירך, שעיקרון שלטון החוק אינו חל על אזרחי המדינה בלבד אלא גם על כלל רשויות החוק שכפופים גם הם למערכת החוקים שהתקבלה בדרך דמוקרטית. משכך אנו פונים אליך בבקשה כי תוסר האטימה לאלתר מבית משפחת עלקס, וככל שבכוונת אלוף פיקוד העורף לנקוט בצעדים מכוח תקנה 119 עליו לעשות כן בדרך המקובלת ואשר קיבלה אישור של בית המשפט הגבוה לצדק בישראל, כמו כן הינך מתבקשת לנקוט בצעדים הנדרשים על מנת שהבתים יחזרו לשימוש דייריהם כל עוד לא אושר צו החרמה בעניינם.

22. כמו כן נבקשך להבהיר לנו כי אין בכוונת הממשלה והצבא לשנות את מדיניות הריסת הבתים העונשית. ככל שמדיניות זו כן השתנתה, נבקש להודיע על כך באופן גלוי ולפרט מה מקור הסמכות עליו התבססת במקרים אשר הובאו לעיל.

23. ככל ולא יתקבל מענה בהקדם האפשרי ועד שבוע מהיום, נאלץ לנקוט בהליכים בעניין.

בכבוד רב,

נדיה דקה, עו"ד